

4.2. Một số gợi ý về hình thức và phương pháp kiểm tra, đánh giá năng lực trong Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 6

Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 6 là hoạt động giáo dục, được đánh giá theo Thông tư số 26/2020/TT-BGDĐT về quy chế đánh giá, xếp loại học sinh trung học cơ sở và trung học phổ thông ban hành kèm theo Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT. Theo đó, kết quả Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp được đánh giá bằng hình thức nhận xét ở 2 mức độ: Đạt yêu cầu và Chưa đạt yêu cầu. Hoạt động đánh giá được thực hiện vào cuối mỗi chủ đề nhằm đánh giá mức độ đạt được về năng lực, phẩm chất của HS so với mục tiêu, yêu cầu cần đạt của chủ đề. HS dựa vào các tiêu chí/ chỉ báo đánh giá để tự đánh giá và đánh giá.

4.2.1. Về hình thức đánh giá: Kết hợp tự đánh giá, đánh giá đồng đẳng của HS với đánh giá của GV. Sự kết hợp này được thực hiện theo 3 hình thức: Đánh giá cá nhân – Đánh giá đồng đẳng – Đánh giá trong lớp tương ứng với 3 bước: HS tự đánh giá – Đánh giá trong nhóm/ tổ – Đánh giá của GV.

a) Hình thức đánh giá cá nhân: Áp dụng khi HS thực hiện bước 1: tự đánh giá kết quả hoạt động của bản thân. Đây là bước đầu tiên, quan trọng của hoạt động đánh giá.

Thông qua tự đánh giá, không những giúp HS biết được kết quả tham gia các hoạt động trong chủ đề của bản thân để có định hướng phấn đấu trong các chủ đề tiếp theo mà còn giúp HS hình thành năng lực tự đánh giá, rèn luyện và điều chỉnh bản thân dựa vào kết quả tự đánh giá. Khi thực hiện hình thức này, GV cần nêu các yêu cầu và hướng dẫn HS tự đánh giá theo trình tự: mỗi HS tự nghiên cứu các tiêu chí đánh giá, sau đó đối chiếu kết quả đạt được của bản thân với từng tiêu chí để xác định mức độ đạt được các tiêu chí. Từ đó, HS đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của bản thân đạt được ở mức nào (Đạt yêu cầu hay Chưa đạt yêu cầu).

b) Hình thức đánh giá theo nhóm/ tổ: Áp dụng khi HS thực hiện bước 2: Đánh giá đồng đẳng. Trong bước này, HS trong nhóm, tổ sẽ căn cứ vào kết quả tự đánh giá, tinh thần thái độ tham gia các hoạt động trong chủ đề và ý thức hợp tác, trách nhiệm của mỗi thành viên để đưa ra nhận xét, đánh giá với bạn và đánh giá, nhận xét chung về kết quả hoạt động của nhóm. Thực hiện đánh giá theo hình thức này thường xuyên sẽ giúp HS hình thành, phát triển năng lực đánh giá, năng lực giao tiếp và hợp tác, phẩm chất tự tin, trách nhiệm.

c) Hình thức đánh giá cả lớp: Áp dụng khi GV thực hiện bước 3. Trong bước này, GV tổng hợp thông tin về quá trình HS thực hiện các hoạt động, nhiệm vụ, kết quả tự đánh giá của cá nhân, đánh giá trong nhóm kết hợp với quan sát hành vi, ứng xử, ý thức thái độ của HS trong quá trình tham gia các hoạt động được tổ chức trên lớp, hoạt động tiếp nối, hoạt động sau giờ học để đưa ra đánh giá với các cá nhân, nhóm, tổ. Kết quả đánh giá Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp được ghi vào hồ sơ học tập của HS (tương đương một môn học).

4.2.2. Về phương pháp đánh giá: Do đặc thù của hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp nên phương pháp đánh giá chủ yếu là phương pháp kiểm tra đánh giá qua lời nói và phương pháp quan sát.

a) Phương pháp kiểm tra, đánh giá qua lời nói: được hiểu là phương pháp HS trình bày những kiến thức, kinh nghiệm đã có của bản thân liên quan đến nội dung hoạt động, những tri thức, kinh nghiệm mới đã kiến tạo được qua hoạt động kết nối, những kết quả của hoạt động thực hành, vận dụng và những cảm nhận, cảm xúc của bản thân sau khi tham gia các hoạt động. Từ việc trình bày bằng lời nói của HS, GV kiểm tra, đánh giá được những tri thức, kinh nghiệm, kĩ năng HS lĩnh hội được khi tham gia hoạt động.

b) Phương pháp kiểm tra, đánh giá qua quan sát: Phương pháp này mang tính định tính, đòi hỏi GV phải thường xuyên quan sát các hành vi, thái độ, cách ứng xử của

HS trong suốt quá trình các em tham gia các hoạt động trải nghiệm. Để việc sử dụng phương pháp kiểm tra, đánh giá này đạt hiệu quả, GV cần xác định cụ thể mục đích quan sát, cách thức quan sát và những vấn đề cần quan sát để thu thập được những dữ liệu cần thiết cho việc xử lý thông tin và đánh giá.

Trong quá trình tổ chức hoạt động trải nghiệm, GV cần kết hợp sử dụng nhiều hình thức và phương pháp kiểm tra, đánh giá vì không có hình thức hoặc phương pháp nào là vạn năng, có thể thay thế cho các hình thức, phương pháp khác. Sử dụng kết hợp nhiều hình thức, phương pháp đánh giá sẽ giúp cho việc đánh giá đảm bảo được các yêu cầu về đánh giá năng lực, phẩm chất và tính khách quan, tính công bằng trong đánh giá.

Sau đây là một ví dụ về kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động trải nghiệm theo năng lực, phẩm chất:

Chủ đề 3. Trách nhiệm với bản thân

Mục tiêu của chủ đề:

- Nêu và thực hiện được những việc cần làm để chăm sóc bản thân;
- Nhận biết được những dấu hiệu của thiên tai; biết cách tự bảo vệ trong một số tình huống thiên tai cụ thể.

Căn cứ vào mục tiêu của chủ đề, tiêu chí đánh giá của chủ đề được xác định như sau:

- Nêu được ít nhất 5 việc cần làm để chăm sóc bản thân
- Thường xuyên tập thể dục để chăm sóc sức khỏe thể chất
- Luôn lạc quan, suy nghĩ tích cực để chăm sóc sức khỏe tinh thần
- Luôn giữ quần áo và đầu tóc sạch sẽ, gọn gàng
- Nhận diện được dấu hiệu của ít nhất 5 loại thiên tai
- Nêu được cách tự bảo vệ trong những tình huống thiên tai xảy ra ở địa phương
- Luôn thực hiện việc tự bảo vệ bản thân khi thiên tai xảy ra.

Hoạt động đánh giá Chủ đề 3 được tiến hành như sau:

Cá nhân tự đánh giá

GV yêu cầu HS đọc các tiêu chí đánh giá Chủ đề 3 và hướng dẫn HS tự đánh giá theo các mức độ:

- Đạt yêu cầu: Thực hiện được ít nhất 2/3 các tiêu chí trên
- Chưa đạt yêu cầu: Chỉ thực hiện được 3 tiêu chí trở xuống.

Đánh giá trong nhóm/ tổ

GV hướng dẫn tổ trưởng/ nhóm trưởng điều hành để các thành viên trong tổ/ nhóm đánh giá lẫn nhau dựa vào:

- Kết quả tự đánh giá;
- Sự chuẩn bị cho các hoạt động trong chủ đề;
- Thái độ tham gia hoạt động: tự giác, lắng nghe, tích cực;
- Trách nhiệm và hợp tác khi thực hiện nhiệm vụ.

Đánh giá chung của GV

GV dựa vào quan sát và tự đánh giá của từng cá nhân, đánh giá của các tổ/ nhóm để đưa ra nhận xét, đánh giá chung, biểu dương những cá nhân có kết quả hoạt động tốt, có nhiều đóng góp cho hoạt động của nhóm hoặc có nhiều tiến bộ.